

Staphylea (Kłokoczka)

rodzina Staphyleaceae (Kłokoczkowate)

Na świecie znanych jest 12 gatunków *Staphylea*, w Polsce występuje tylko jeden *Staphylea pinnata* L. (Kłokoczka południowa), który rośnie wyłącznie na południu kraju na nielicznych stanowiskach. Pochodzi ze środkowej i południowej Europy, oraz Azji Mniejszej. Bywa także uprawiana.

Staphylea pinnata L. (Kłokoczka południowa) - jest krzewem o wysokości do 4 metrów (5m), może występować też w formie małego drzewka. Korę ma niebieskawo brązową, gładką, z białymi pionowymi prążkami. Pędy są dość sztywne i wzniesione, czasami nieco pogieęte, w młodości owłosione. Starsze pędy z resztkami owłosienia, oliwkowozielone, czasami z brązowym odcieniem. Na starszych pędach widoczne liczne przetchlinki. Liście ma naprzeciwległe do 9 cm długości. Są długoogonkowe, nieparzystopierzaste i składają się z 3–7 wąskojajowatych, zaokrąglonych, drobnopiłkowanych listków. Listki te są siedzące lub krótkoogonkowe o brzegach piłkowanych, często posiadają niewielkie, nitkowate przylistki. Górna strona liści jest intensywnie zielona, od spodu są szaro-niebieskawo-zielone. Liście opadają na zimę. Kłokoczka kwitnie w maju lub czerwcu. Kwiaty obupłciowe, dzwonkowate są białe lub różowawe, drobne (1 cm), pachnące, miiododajne, zebrane w zwisające grona do 12 cm długości. Owocem jest pęcherzykowata, skórzasta, rozdęta torebka długości do 5 cm o kształcie kulistym, czasem sercowatym, początkowo jasnozielona, następnie przebarwiająca się na kolor brązowy, słomkowożółty lub pomarańczowy. Torebka posiada dwie lub trzy komory, w których znajdują się bardzo twarde, lśniące, jasnobrązowe nasiona. Nasiona są jadalne.

Gatunek tolerancyjny w stosunku do gleby i światła, choć wymaga ciepłego stanowiska. Preferuje miejsca słoneczne lub ocienione. Lubi glebę luźną, ciepłą, świeżą i żyzną - zasobną w próchnicę. Wytrzymały na suszę i dość wytrzymały na mróz. Nie wymaga regularnego cięcia (można wiosną usunąć martwe pędy). W naturalnych warunkach kłokoczka rośnie w lasach i zaroślach, ale ze względu na walory dekoracyjne kwiatów i owoców sadi się ją także w parkach i ogrodach. Jest to krzew związany z wieloma polskimi zwyczajami ludowymi. Drewno jest bardzo twarde, trudno łupliwe, żółtobiałe, dawniej wytwarzano z niego drobne sprzęty gospodarstwa domowego. Nasiona bywały używane w przemyśle ludowym do wyrobu paciorków różańców, oraz biżuterii, a inne części rośliny w obrzędach religijnych (wierzono, że odpędza złe duchy). Uważano także, że nasiona mają korzystny wpływ na potencję. Z nasion kłokoczki wyłaczano olej (bogaty w tłuszcze i kwasy tłuszczowe), który był stosowany do oświetlania domostw. Są one poszukiwane

Staphylea (Kłokoczka)

rodzina Staphyleaceae (Kłokoczkowate)

przez wiewiórki i inne zwierzęta, dla słodkawego smaku i zawartego w nich tłuszczu. Nazwa polska wywodzi się prawdopodobnie od charakterystycznego klekotu nasion w skórzastych torebkach, wywoływanego przez podmuchy wiatru. Roślina ta na stanowiskach naturalnych objęta została ochroną gatunkową.